

Lezing Hulp aan Joodse onderduikers in Limburg

Heemkundevereniging Heitse en het parochiecluster Tabor organiseren samen een lezing over hulp aan Joodse onderduikers

De lezing die verzorgd wordt door Herman van Rens draagt de titel: ‘Hulp aan Joodse onderduikers in Limburg; een gouden bladzijde met zwarte vlekken’

De lezing wordt gehouden op 12 maart as in café-zaal De Tump, Kloosterstraat 2 te Heythuysen. Aanvang 19.30 uur. Entree: Vrije gave na afloop.

Het grote verhaal van de Holocaust, de fabrieksmatige vernietiging van de Joden in de jaren van het Derde Rijk, is bekend. Dat verhaal geldt ook voor Limburg. Er zijn echter grote verschillen tussen afzonderlijke gemeenschappen binnen onze provincie, verschillen in het aantal Joodse inwoners dat door het onderduiken hun leven kon redden en verschillen tussen het aantal Joden uit andere delen van Nederland dat er een onderduikadres vond. Uit die verschillen valt veel te leren over het gedrag van gewone mensen.

Een beslissing om onder te duiken was moeilijk, zowel voor de onderduikers als voor hun gastgezinnen. Voor Joden waren er veel redenen om van het onderduiken af te zien: angst, gebrek aan relaties en gebrek aan geld. Maar vooral was er een gebrek aan kennis over wat hun lot zou kunnen zijn als zij zich meldden voor vertrek ‘naar het Oosten’, of als zij ‘ongehoorzaam’ waren aan de criminele overheid door in onderduik te gaan. Joden moesten een risico-analyse maken op basis van een zeer gebrekkige kennis van de feiten. Hetzelfde probleem hadden de gezinnen op wie ze een beroep deden.

Toch zochten en vonden veel Joden in Limburg een onderduikadres. Velen vonden dat bij boeren op het platteland of bij gereformeerd personeel van de mijnen in Zuid-Limburg. Vooral veel kinderen kregen een relatief veilige en liefdevolle plek. Daar staat tegenover dat er in Limburg ook gemeenschappen waren waar vrijwel geen Joden waren ondergedoken. De bereidheid om ernstig bedreigde mensen te helpen was voor een belangrijk deel aangeleerd gedrag en in hoge mate de verdienste van enkele ‘morele leiders’ binnen de groep, zoals geestelijken, journalisten en onderwijzers. Deze konden mensen in hun omgeving overtuigen dat helpen van Joden in de extreme tijdsomstandigheden hun eerste plicht was. Door hun toedoen kon een collectieve moraal groeien, gericht op hulp.

Herman en Annelies van Rens deden onderzoek naar de vervolging van joden en zigeuners in Limburg. In 2013 verscheen hun boek ‘Vervolgd in Limburg’. In april 2020 verschijnt hun publicatie over de zogenaamde Coseltransporten, 18 treinen uit Westerbork waaruit de mannen in Cosel werden geselecteerd, waarna het merendeel van hen bezweek als gevolg van dwangarbeid in kampen in Silezië. De titel van het nieuwe boek is ‘Tussenstation Cosel’ Het echtpaar verzorgt lezingen en voorlichting op scholen en voor groepen. Jaarlijks vindt onder hun leiding een zevendaagse wetenschappelijke herdenkingsreis plaats naar Auschwitz en Cosel. Zie www.holocaust-limburg.nl .